

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

OCW- en SZW-activiteiten/regelingen

op het gebied van onderwijs en arbeid voor jongeren met een handicap

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

***OCW- en SZW-activiteiten/regelingen op het gebied van
onderwijs en arbeid voor jongeren met een handicap***

Hoewel aan de inhoud van dit overzicht zoveel mogelijk zorg is besteed, zijn eventuele onjuistheden hierin niet volledig uit te sluiten. Aan de teksten kunnen dus geen rechten worden ontleend.

Inhoudsopgave

<i>Voorwoord</i>	blz. 5
<i>Voortgezet Speciaal Onderwijs</i>	
OCW- activiteiten onderwijs	blz. 7
SZW-activiteiten onderwijs	blz. 9
<i>Praktijkonderwijs</i>	
OCW-activiteiten	blz. 10
SZW-activiteiten	blz. 12
<i>Middelbaar beroepsonderwijs</i>	
OCW-activiteiten	blz. 13
SZW-activiteiten	blz. 16
<i>Het hoger onderwijs (HBO en WO)</i>	
OCW-activiteiten	blz. 18
SZW-activiteiten	blz. 19
<i>SZW-activiteiten na het initiële onderwijs algemeen</i>	blz. 20
- <i>Wajonguitkering</i>	
- <i>Netwerk arbeidsdeskundige jonggehandicapte</i>	
- <i>UWV ondersteuning bij arbeidstoeleiding en werkaanvaarding</i>	
- <i>Re-integratietraject gericht op verkrijgen van werk</i>	
- <i>Instrumenten ten behoeve van werkgevers en werknemers</i>	
• <i>Proefplaatsing</i>	
• <i>No-riskpolis werkaanvaarding.</i>	
• <i>Premiekorting</i>	
• <i>Jobcoach.</i>	
• <i>Werkvoorzieningen</i>	
• <i>Loondispensatie</i>	
• <i>Aanvulling van het loon tot maximaal 120% van WML</i>	
<i>Projecten met Verburggelden UWV</i>	blz. 22
<i>Gemeente</i>	blz. 22
<i>Centrum voor werk en inkomen/WSW (CWI)</i>	blz. 22
<i>Onafhankelijk arbeidsadviseur</i>	blz. 22
<i>Voorlichting/websites</i>	blz. 23

Voorwoord

Zowel op het terrein van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) als het terrein van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) zijn er tal van activiteiten en regelingen die van belang zijn voor de overgang van school naar werk van jongeren met een handicap. In deze brochure zijn deze op een rij gezet.

Met dit overzicht wordt beoogd scholen en betrokken organisaties een praktische handreiking te bieden bij de begeleiding van leerlingen en studenten van onderwijs naar werk.

Nadere algemene informatie over SZW-beleid en OCW-beleid is te vinden op www.szw.nl en www.ocw.nl.

Voor informatie over de (individuele) toepassing van de genoemde regelingen kan contact worden opgenomen met de instellingen die met de uitvoering van deze regelingen zijn belast.

April 2007

OCW- Activiteiten onderwijs-arbeid gehandicapten in het Voortgezet Speciaal Onderwijs

Algemeen

Het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) is toegankelijk voor gehandicapte leerlingen met een indicatie voor speciaal onderwijs in de leeftijdscategorie van 12 tot 20 jaar en is georganiseerd in vier clusters van onderwijs voor leerlingen met:

- een visuele handicap;
- een auditieve handicap;
- een verstandelijke en/of lichamelijke handicap;
- ernstige gedragsproblemen.

Binnen ieder cluster bestaat een -landelijk dekkend- netwerk van Regionale ExpertiseCentra (REC's), waarin scholen regionaal samenwerken en waarin overkoepelende voorzieningen zijn ondergebracht: de regionale inzet van ambulante begeleiding voor gehandicapte en geïndiceerde leerlingen die deelnemen aan het gewone onderwijs en de indicatiestelling (op onafhankelijke wijze ondergebracht in Commissies voor Indiciestelling).

Daarnaast bestaat er voor geïndiceerde leerlingen de mogelijkheid deel te nemen aan het gewone onderwijs met inzet van een extra budget in het kader van leerlinggebonden financiering; het zogenaamde Rugzakje.

Wat betreft het perspectief van de leerlingen vervult het VSO drie functies:

- Sommige leerlingen kunnen worden toegeleid naar het gewone (beroeps)onderwijs, alwaar een diploma met toegang tot de arbeidsmarkt kan worden behaald of ze kunnen worden voorbereid op deelname aan een regulier examen;
- Voor andere leerlingen geldt dat zij, ondanks het feit dat zij geen diploma/startkwalificatie kunnen behalen, wel in staat zijn om eenvoudige functies op de arbeidsmarkt te vervullen. Intentie is deze leerlingen direct voor te bereiden op deze concrete functies en hen te ondersteunen bij hun intrede op de arbeidsmarkt. Het beleid van OCW is er op gericht deze functie van directe arbeidsvoorbereiding en -toeleiding te stimuleren en versterken.
- Voor een laatste categorie leerlingen is gezien de aard en ernst van de (meervoudige) handicap een opvangvoorziening de enige optie. Voor hen liggen de doelstellingen op het terrein van een zekere mate van zelfredzaamheid en zelfverzorging of een voorbereiding op deelname aan arbeid-achtige activiteiten welke in veel instellingen voor dagopvang gegeven worden;

Activiteiten.

ESF-project "VSO werkt!"

Vanaf 1 augustus 2004 kunnen VSO-scholen ESF-subsidie aanvragen voor projecten, welke beogen de leerlingen toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Tot nu toe (het huidige programma 2000-2006) hebben ongeveer 50 van de in totaal ongeveer 200 VSO-scholen deelgenomen met ongeveer 1200 leerlingen. Het betreft twee-jarige programma's, waarin veel ervaring en know-how opgebouwd wordt op thema's als: arbeidskundig onderzoek/het opstellen van een participatieplan, het uitbouwen van netwerken om en rond de school, het inrichten van leerlingwerkplaatsen in directe samenwerking met branches en bedrijven, het inrichten van branchegerichte cursussen met civiel effect, scholingsprogramma's voor docenten etc. Daarnaast hadden/hebben deze projecten als doelstelling om zo veel mogelijk leerlingen daadwerkelijk toe te leiden naar een baan op de (beschermde) arbeidsmarkt (streefcijfer 50% van de deelnemers).

In het laatste subsidiejaar (2005) is ongeveer € 6 mln aan ESF-subsidie aangevraagd. Voor de ondersteuning (inhoudelijk en financieel) van het project wordt door de directie Primair

Onderwijs een aparte ondersteuningsstructuur bekostigd ten bedrage van ongeveer € 200.000,- op jaarbasis.

Toekomstig ESF-project “Werknemer in opleiding”.

Ten behoeve van een start per 1 augustus 2007 kunnen VSO- en PRO-scholen opnieuw ESF-subsidie aanvragen in het kader van een nieuw gezamenlijk programma dat loopt van 2007 tot 2013. De projecten zullen gericht zijn op een verbreding en verdieping van de resultaten en thema's uit de eerste ronde en een bijzondere nadruk leggen op het versterken van de ketenverantwoordelijkheid van de verschillende bij arbeidstoeleiding (scholen) en arbeidsintegratie (CWI, UWV, gemeenten) betrokken partijen.

Voor VSO en PRO gezamenlijk is een bedrag van maximaal € 15 miljoen aan ESF-subsidie op jaarbasis gereserveerd. De bestaande ondersteuningsstructuur zal in ieder geval voor de eerste jaren zal door PO/VO een nieuwe ondersteuningsstructuur worden gesubsidieerd.

LIESA.

Het betreft de vanaf 2003 functionerende databank “Landelijk Informatie- en Steunpunt Arbeidstoeleiding voor het speciaal onderwijs” (LIESA), welke -mede op basis van extra financiële ondersteuning vanuit OCW- is opgezet door het Katholiek Pedagogisch Centrum (de KPC-groep). Naast het inventariseren en documenteren van good-practises op het terrein van arbeidsvoorbereiding en -toeleiding van VSO-leerlingen ondersteunt LIESA ook VSO-scholen bij het opzetten van activiteiten in deze.

Kerdoelen speciaal onderwijs.

Omdat het wetstechnisch niet mogelijk is kerndoelen vast te stellen voor het VSO (dit in tegenstelling tot het overig speciaal onderwijs) is voor het VSO een kader voor arbeidstoeleiding in ontwikkeling (mede op basis van ervaringen uit de ESF-projecten en de in het kader van LIESA verzamelde good practises). Hierin worden de doelstellingen beschreven waaraan het onderwijs op dit terrein dient te voldoen.

Als de kerndoelen worden vastgesteld is de verdere ontwikkeling van leerlijnen en tussendoelen en eventueel benodigd specifiek leermateriaal aan de orde. Ondersteuning daarbij wordt geboden door de WEC-raad (Vereniging die de belangen van het Speciaal Onderwijs behartigt) en de SLOA-instellingen (onderwijsverzorging).

Praktijklokalen/arbeidspleksimulaties.

Uit het Fonds Economische Structuurversterking is eenmalig een fors bedrag beschikbaar gesteld aan PRO- en VSO-scholen om hierin te investeren. Voor het VSO gaat het om een bedrag van € 1000,- per leerling (totaal ongeveer € 25 miljoen).

Overgang onderwijs-arbeid.

Last but not least de samenwerking en afstemming met SZW met betrekking tot een vloeiende overgang van onderwijs naar arbeid en een goede taakverdeling tussen onderwijs/scholen en arbeid/arbeidsmarktinstaties. Zie ook hierna.

SZW-Activiteiten onderwijs-arbeid gehandicapten in/na Voortgezet Speciaal Onderwijs

Materiële onderwijsvoorzieningen tijdens het onderwijs

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) is bevoegd tot verstrekking van voorzieningen voor het maken van huiswerk van leerlingen aan het VSO. Het gaat hier om computervoorzieningen, doorgaans verstrekking van een pc met software en zo nodig met aanpassingen. Achtergrond voor deze bevoegdheid is dat het VSO niet is ingericht op verstrekking van voorzieningen die geheel buiten school zijn gelegen. De bevoegdheid van het UWV is gebaseerd op de Wet invoering en financiering van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (voorheen op de Wet (re)integratie arbeidsgehandicapten, Wet REA). Het UWV is niet bevoegd om overige materiële voorzieningen te verstrekken voor leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs. Het VSO is namelijk speciaal bestemd voor jongeren met een handicap en vanwege OCW dient dan ook op en rond de school voldoende voorzieningen in verband met de handicap te verstrekken, met inbegrip van materiële hulpmiddelen.

Netwerk arbeidsdeskundige jonggehandicapte

Het UWV is verantwoordelijk voor de integratie in arbeid van jongeren tot 18 jaar met beperkingen in het volgen van onderwijs en van jongeren vanaf 18 jaar die een Wajonguitkering ontvangen van het UWV. Re-integratie in arbeid is gericht op plaatsing van jongeren bij een werkgever op de reguliere arbeidsmarkt, dus niet in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De arbeidsdeskundige jonggehandicapte (ADJ) van het UWV vervult daarbij een belangrijke rol. Hij participeert doorgaans in netwerken met de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs en met andere betrokken partijen (bijvoorbeeld MEE, CWI, soms gemeenten). Doel van dit netwerk is de bevordering van een zo vloeiend mogelijke overgang van school naar werk of andere dagbesteding.

In de netwerken worden leerlingen al in een vroeg stadium besproken door de betrokken partijen. Conclusies kunnen daarbij worden getrokken over de mogelijke aanspraak op (Wajong-) uitkering van het UWV (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) en de mogelijke ondersteuning door het UWV of andere partijen bij toeleiding naar arbeid en de inzet van instrumenten tot behoud van de arbeid na de werkaanvaarding. Het UWV kan via deze netwerken adviseren over de te volgen weg naar arbeid en de instrumenten die daarbij kunnen worden verleend. Deze advisering is van toepassing op jongeren tot 18 jaar, en jongeren vanaf 18 jaar met een Wajonguitkering. De ADJ kan de jongere ondersteuning verlenen die is gericht op plaatsing bij een werkgever op de reguliere arbeidsmarkt, of, als plaatsing op de reguliere arbeidsmarkt niet mogelijk lijkt, verwijzing bevorderen naar het CWI voor indicatiestelling voor een plaats in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Indien de jongere niet in aanmerking komt voor uitkering op grond van de Wajong kan de ADJ de jongere voor eventuele uitkering (op grond van de Wet werk en bijstand, WWB) en ondersteuning bij het verkrijgen van werk verwijzen naar de gemeente.

OCW-Activiteiten ten behoeve van leerlingen in het praktijkonderwijs

Algemeen

Leerlingen uit het praktijkonderwijs zijn leerlingen uit het voortgezet onderwijs waarvan het de verwachting is dat zij geen diploma kunnen halen. Met diploma wordt bedoeld minimaal het diploma van de basisberoepsgerichte leerweg in het vmbo. Zij kunnen vanaf de dag dat zij twaalf jaar zijn geworden, toegelaten worden op de school voor praktijkonderwijs als zij in het bezit zijn van een beschikking van de Regionale Verwijzingscommissie (RVC). Zij krijgen alleen die beschikking als zij een IQ hebben dat lager is dan 80 en op twee van de vier domeinen een leerachterstand hebben van drie jaar of meer. Wanneer leerlingen de school verlaten, krijgen zij een getuigschrift praktijkonderwijs. Leerlingen verlaten de school in het jaar waarin zij achttien zijn geworden en kunnen met toestemming van de inspectie nog een extra jaar op school verblijven.

Scholen voor praktijkonderwijs hebben de wettelijke taak om hun leerlingen zoveel mogelijk de kerndoelen van de basisvorming aan te leren en hen voor te bereiden op een functie op de regionale arbeidsmarkt. Scholen investeren ook een korte periode in begeleiding van leerlingen op de arbeidsmarkt nadat zij de school hebben verlaten. De meeste leerlingen zochten tot voor kort een functie op de arbeidsmarkt of gingen naar een sociale werkplaats. In de afgelopen periode is het aantal leerlingen dat een opleiding gaat volgen op niveau 1 van het mbo toegenomen. Het praktijkonderwijs leert via de vier categorieën wonen, werken, vrije tijd en burgerschap leerlingen zoveel mogelijk actief te participeren in de samenleving.

Het praktijkonderwijs kent geen wettelijk vastgestelde eindtermen of examenprogramma's. Er zijn slechts een beperkt aantal voorschriften van toepassing op de inrichting van het onderwijs, met name de inrichting van de stages. Deze vormen in het praktijkonderwijs een belangrijk onderdeel bij de toeleiding naar de arbeidsmarkt.

Uit onderzoek blijkt dat de positie van deze jongeren op de arbeidsmarkt gevoelig is voor conjunctuurschommelingen, het gaat hier om laag- en ongeschoolde arbeid.

Activiteiten

Regeling doorontwikkeling praktijkonderwijs

Scholen hebben in het schooljaar 2005 – 2006 de gelegenheid gehad om in netwerken de samenwerking met arbeidsmarktinstanties te versterken. Hiervoor is € 4,5 mln ter beschikking gesteld. Het Landelijk Werkverband praktijkonderwijs draagt zorg voor de organisatie en regelt de begeleiding van de netwerken. Doelstellingen en activiteiten worden in het kader van Work@work uitgevoerd. Ook daarna krijgen scholen geld op basis van de nieuwe regeling doorontwikkeling praktijkonderwijs. Scholen kunnen naar keuze verder werken aan de doorontwikkeling van een vijftal thema's, in overleg met het Landelijk Werkverband vastgesteld. Het gaat om de versterking van de relatie met de omgeving, de verbetering van de praktijkvakken, het werken aan kwaliteitsverbetering, de ontwikkeling van een transitieplan en de ontwikkeling van een activerende didactiek. Met name het transitieplan moet goed in beeld brengen welke maatregelen de school neemt om een leerling op de arbeidsmarkt voor te bereiden en de samenwerking met arbeidsmarktpartijen en uitkeringsinstanties helder in beeld te brengen.

Pilot op basis van het amendement Eijsink

Het amendement Eijsink (Kamerstuk 30300 VIII, nr. 116H) verzoekt de minister van OCW te onderzoeken hoe de samenwerking met alle betrokkenen bij de overgang van school naar arbeidsmarkt kan worden gemaximaliseerd. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in drie grote

steden en twee regio's. Er zijn meer dan 20 scholen die in de pilot deelnemen. Scholen ontwikkelen verschillende modellen die de overgang van school naar arbeidsmarkt moeten versterken. Uitgangspunt is dat scholen niet alleen de begeleiding op de arbeidsmarkt moeten verzorgen voor leerlingen die de school hebben verlaten maar in overleg met de betreffende instanties meer zullen gaan streven naar een warme overdracht zodat de ketenverantwoordelijkheid voor deze leerlingen wordt versterkt. De scholen zijn na een voorbereidingsperiode met ingang van 1 januari 2007 van start gegaan met de uitvoering van het project.

Uitstroom en doorstroom

Tijdens het Algemeen Overleg met de Kamer op 19 april 2006 heeft de Kamer vragen gesteld over de uitstroomcijfers van het praktijkonderwijs. Hieruit is een onderzoek voortgekomen dat door het IVA is uitgevoerd. Daaruit blijkt dat in tegenstelling tot een eerdere uitstroommonitor meer leerlingen doorstromen naar een vervolgopleiding op niveau 1 van het mbo en meer leerlingen in het bezit zijn van een tijdelijk arbeidscontract. Deze trend is bevestigd in het vervolgonderzoek over het jaar 2005-2006. Het ligt in het voornemen om jaarlijks deze uitstroommonitor af te nemen. Daarnaast zal het Landelijk Werkverband de deelname aan duale trajecten bevorderen, mede met het doel de relatie tussen leerlingen en werkgevers te versterken.

Het Landelijk Werkverband heeft in overleg met de MBO-Raad een handreiking samengesteld om een verder gaande samenwerking tussen mbo-instellingen en scholen voor praktijkonderwijs te stimuleren ten behoeve van de leerlingen die een overstap willen maken naar een niveau 1 opleiding. Het doel is deze leerlingen van voldoende en adequate begeleiding te voorzien, zodat zij in staat zijn om de eindstreep te halen.

ESF-projecten

In het huidige ESF-programma draait het project "Praktijkonderwijs werkt door" voor scholen voor Praktijkonderwijs. De laatste aanvraag (per 1-8-2006) betrof ongeveer 50 scholen en 1300 deelnemende leerlingen. Aangevraagd is een bedrag van ongeveer € 10 mln. aan ESF-subsidie.

ESF-project "Werknemer in opleiding" 2007-2013.

Zie tekst bij primair onderwijs.

De nieuwe projecten kunnen nu ook investeren in de samenwerking met het mbo om leerlingen toe te leiden naar een niveau 1 opleiding.

FES-investeringen praktijklokalen in het praktijkonderwijs.

Een groot aantal scholen (> 60%) heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om uit het Fonds Economische Structuurversterking middelen te verkrijgen voor de verbetering van de praktijklokalen. Scholen kunnen op deze wijze de aansluiting tussen de opleiding en de arbeidsmarkt verbeteren. Een beperkt aantal scholen heeft extra middelen gekregen.

SZW-Activiteiten ten behoeve van leerlingen in het praktijkonderwijs / na het praktijkonderwijs

Materiële onderwijsvoorzieningen tijdens het onderwijs

Het UWV is bevoegd om materiële voorzieningen te verstrekken voor leerlingen in het praktijkonderwijs. Deze bevoegdheid is gebaseerd op de Wet invoering en financiering van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (voorheen op de Wet (re)ïntegratie arbeidsgehandicapten, Wet REA). De voorzieningen hebben betrekking op individuele hulpmiddelen die op school gebruikt worden bij het volgen van onderwijs, zoals aangepaste computerapparatuur.

Netwerk arbeidsdeskundige jonggehandicapte

Het UWV is verantwoordelijk voor de integratie in arbeid van jongeren tot 18 jaar met beperkingen in het volgen van onderwijs en van jongeren vanaf 18 jaar die een Wajonguitkering ontvangen van het UWV. De arbeidsdeskundige jonggehandicapte (ADJ) van het UWV vervult daarbij een belangrijke rol. Hij participeert doorgaans in netwerken met de scholen voor praktijkonderwijs en met andere betrokken partijen (bijvoorbeeld MEE, CWI, soms gemeenten).

Doel van dit netwerk is de bevordering van een zo vloeiend mogelijke overgang van school naar werk of andere dagbesteding.

In de netwerken worden leerlingen al in een vroeg stadium besproken door de betrokken partijen. Conclusies kunnen daarin worden getrokken over de mogelijke aanspraak op uitkering en de mogelijke ondersteuning bij toeleiding naar arbeid en de inzet van instrumenten na werkaanvaarding. Het UWV kan via deze netwerken adviseren over de te volgen weg naar arbeid en de instrumenten die daarbij kunnen worden verleend. Deze advisering is van toepassing op jongeren tot 18 jaar, en jongeren vanaf 18 jaar met een Wajonguitkering.

De arbeidsdeskundige jonggehandicapte kan voor de jongere activiteiten ondernemen gericht op plaatsing bij een werkgever op de reguliere arbeidsmarkt, of verwijzing bevorderen naar het CWI voor indicatiestelling voor een plaats in het kader van de Wsw. Indien de jongere niet in aanmerking komt voor uitkering op grond van de Wajong kan de arbeidsdeskundige jonggehandicapte de jongere voor eventuele uitkering en ondersteuning bij het verkrijgen van werk verwijzen naar de gemeente.

OCW-Activiteiten onderwijs-arbeid gehandicapten in het middelbaar beroepsonderwijs

Algemeen.

Het middelbaar beroepsonderwijs kent twee leerwegen: de beroepsopleidende leerweg (BOL) en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Binnen elke leerweg kan een leerling op vier verschillende niveaus een kwalificatie behalen. De vier niveaus zijn:

1. de assistentenopleiding (een half tot één jaar) leidt op voor eenvoudige uitvoerende werkzaamheden.
2. de basisberoepsopleiding (twee tot drie jaar) leidt op voor uitvoerende werkzaamheden.
3. de vakopleiding (twee tot vier jaar) leidt op tot volledige zelfstandige uitvoering van werkzaamheden.
4. de middenkaderopleiding (drie tot vier jaar) en de specialistenopleiding (kopstudie van één tot twee jaar) leiden op tot zelfstandige uitvoering van werkzaamheden, met een brede inzetbaarheid of specialisatie.

Alle opleidingen combineren leren op school met leren in de praktijk van het beroep. De BOL-variant heeft een praktijkdeel van minimaal 20% en maximaal 60%, de BBL-variant minimaal 80%.

Activiteiten

Leerlinggebonden financiering in het MBO (incl. MBO in AOC's)

Inleiding

Sinds 1 januari 2006 is de subsidieregeling leerlinggebonden financiering MBO van kracht. Hierdoor kunnen bve-instellingen leerlinggebonden financiering aanvragen voor geïndiceerde gehandicapte deelnemers. Het leerlinggebonden budget bestaat uit een deel voor begeleiding door de instelling zelf en uit een deel voor ambulante begeleiding. Met de invoering van leerlinggebonden financiering in het middelbaar beroepsonderwijs wordt beoogd de doorstroom vanuit het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs voor deelnemers met een beperking te faciliteren en zo de toeleiding tot de arbeidsmarkt te bevorderen. Belangrijk streven daarbij is dat ook gehandicapte deelnemers een startkwalificatie halen. Met een wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs wordt de leerlinggebonden financiering wettelijk verankerd. Beoogde inwerkingtreding 1 augustus 2008.

Korte omschrijving van de activiteit

Bve-instellingen kunnen voor geïndiceerde gehandicapte deelnemers leerlinggebonden financiering aanvragen. Om voor leerlinggebonden financiering in aanmerking toe komen moet de instelling beschikken over een samenwerkingsovereenkomst met een REC of met een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Met de deelnemer/ouder wordt een handelingsplan opgesteld.

De doelgroep(en) waarop de activiteit zich richt

Geïndiceerde gehandicapte deelnemers tot een leeftijd van 30 jaar. Na de wetwijziging van de WEB vervalt de leeftijdsgrens; geïndiceerde deelnemers hebben recht op LGF voor maximaal zeven jaar beroepsonderwijs.

Project of regulier regulier

Investering

€ 6,5 mln. (incl. regeling visueel gehandicapten, zie hieronder)

Aanvullende bekostiging visueel gehandicapte leerlingen voortgezet onderwijs

Vooraf

Sinds 1 januari 2006 is de werking van de Regeling aanvullende bekostiging visueel gehandicapte leerlingen voortgezet onderwijs uitgebreid tot visueel gehandicapte deelnemers in de bve-sector (MBO, incl. MBO in AOC's). Hierdoor kunnen bve-instellingen aanvullende bekostiging aanvragen voor visueel gehandicapte deelnemers. Met de aanvullende bekostiging kunnen de bve-instellingen aan visueel gehandicapten extra begeleiding bieden. Hiermee wordt beoogd dat ook visueel gehandicapten gemakkelijker kunnen doorstromen vanuit het VO naar het MBO en gekwalificeerd – bij voorkeur in het bezit van een startkwalificatie - op de arbeidsmarkt komen.

korte omschrijving van de activiteit

Bve-instellingen kunnen voor visueel gehandicapte deelnemers aanvullende bekostiging aanvragen. De school dient in het bezit te zijn van een verklaring van een medisch specialist.

de doelgroep(en) waarop de activiteit zich richt
visueel gehandicapten

project of regulier
regulier

Investering

Aanvullende bekostiging wordt gefinancierd uit de hierboven genoemde € 6,5 mln.

Arbeidsmarktkwalificerende assistentopleidingen (AKA's)

Vooraf

In het plan van aanpak Jeugdwerkloosheid zijn maatregelen aangekondigd om de positie van jongeren op de arbeidsmarkt te versterken. Hiervoor heeft OCW in maart 2004 de stuurgroep kwalificatiestructuur beroepsonderwijs gevraagd een experimentele assistent-opleiding te ontwikkelen met een arbeidsmarktkwalificerend karakter (te onderscheiden van de beroepskwalificatie). Deze arbeidsmarkt kwalificerende assistent-opleiding is met name bedoeld voor jongeren tussen de 16 en 23 jaar. Deze opleiding kan ook gevolgd worden door gehandicapten met LGF.

Korte omschrijving van de activiteit

De arbeidsmarkt kwalificerende assistent (AKA)-opleiding is nadrukkelijk bedoeld om risicojongeren binnen de instellingen te houden en toe te leiden naar een arbeidsmarktkwalificatie. De AKA-opleiding is bedoeld voor een snelle, gekwalificeerde doorstroom naar de arbeidsmarkt maar is in voorkomende gevallen ook bedoeld voor doorstroom naar een niveau 2-opleiding.

de doelgroep(en) waarop de activiteit zich richt
(risico)jongeren tussen de 16 en 23 jaar.

project of regulier

De AKA-opleiding is experimenteel.

Investering

De opleidingen worden bekostigd vanuit het macrobudget van BVE.

Voor de beroepspraktijkvormings-component wordt via de stagebox in 2006 en in 2007 een bedrag van € 3 mln. beschikbaar gesteld.

Voorbereidende en ondersteunende activiteiten (VOA)

Vooraf

Met de inwerkingtreding van de Wet educatie en beroepsonderwijs op 1 januari 1996 is de instellingen de gelegenheid geboden voorbereidende en ondersteunende activiteiten aan te bieden aan de deelnemers (zie doelgroep).

Korte omschrijving van de activiteit

Het bevoegd gezag van de instelling kan deelnemers met behulp van VOA-middelen extra ondersteuning bieden om de opleiding succesvol af te ronden en zo te voorkomen dat zij voortijdig de opleiding verlaten.

Doelgroep(en) waarop de activiteit zich richt

Deelnemers, op alle niveaus, die een beroepsopleiding volgen.

Project of regulier

Regulier

Investering

In 2006 is € 85 mln. beschikbaar.

SZW-Activiteiten onderwijs-arbeid gehandicapten in het middelbaar beroepsonderwijs

UWV: materiële onderwijsvoorzieningen in het onderwijs

Het UWV is bevoegd om materiële voorzieningen te verstrekken voor leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs, met inbegrip van voorzieningen op een bpv-plaats (BOL- of BBL). Dit kan inhouden de verstrekking van materiële hulpmiddelen op school of op de bpv-plaats, doventolk en vervoer van huis naar school of de bpv-plaats. Deze bevoegdheid is gebaseerd op de Wet invoering en financiering van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (voorheen op de Wet (re)integratie arbeidsgehandicapten, Wet REA). Voor zover het gaat om hulpmiddelen op een bpv-plaats of vervoer van en naar de bpv-plaats is de bevoegdheid gebaseerd op de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA). Voor zover het gaat om een bbl-plaats kan het UWV in aanvulling op de begeleiding die verleend wordt vanuit de school, al dan niet met leerlinggebonden financiering, een jobcoach inzetten. Dit is een begeleider die ingezet kan worden ingeval in verband met de handicap een intensieve en omvangrijke en eventueel langdurige ondersteuning noodzakelijk is.

SZW/Financiën tijdens de MBO-opleiding

Op basis van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen (WVA) kunnen werkgevers voor sommige beroepspraktijkvormings-situaties een korting toepassen op de af te dragen loonbelasting en premieheffing volksverzekeringen. Het gaat voor het MBO om de volgende situaties:

BBL

- De werknemer (i.c. deelnemer met arbeidsovereenkomst) volgt een beroepsbegeleidende leerweg: opleiding op MBO Niveau, 1, 2, 3 of 4, ongeacht voorgaande opleidingsniveau; de werkgever kan een afdrachtkorting toepassen op het totaalbedrag van de door hem over zijn personeel af te dragen loonbelasting en premie volksverzekeringen van € 2500 per jaar;
- In geval de werknemer (i.c. deelnemer met arbeidsovereenkomst), die een beroepsbegeleidende leerweg volgt, vóór indiensttreding werkloos was en nog geen startkwalificatie heeft (MBO 2 of ten minste Havo), bedraagt de afdrachtkorting € 3.000 extra per jaar. De totale afdrachtkorting is dan € 2.500 + € 3.000 = € 5.500 per jaar. Onder werkloosheid wordt verstaan: inschrijving bij CWI voorafgaande aan het gaan volgen van de bbl-opleiding. Een opleiding op MBO-niveau 1 is ook in de richting van startkwalificatie, er is dus ook aanspraak op deze tegemoetkoming in het MBO 1 niveau indien de cursist na het eerste jaar niet doorgaat in MBO 2.

BOL:

Voor de werkgever van de deelnemer die minimaal 2 maanden stage loopt in het kader van een beroepsopleidende leerweg op niveau 1 of 2 is er een afdrachtkorting van € 1200 per jaar (alleen MBO 1 en 2).

No-riskpolis gemeenten:

Gemeenten kunnen een no-riskpolis verstrekken aan de werkgever die een werknemer plaatst op een bpv-plaats in het BBL-onderwijs gericht op het halen van startkwalificatie op niveau 2 MBO. De gemeente dekt dan de kosten van loondoorbetaling tijdens ziekteverzuim tijdens de BBL-opleiding (max 2 jaar na aanvang van de aanvang van de bpv-plaats). De polis kan worden afgegeven ongeacht of de jongere een handicap heeft of niet.

Subsidieregeling scholing jonggehandicapten met ernstige scholingsbelemmeringen

SZW heeft sinds 2006 een Subsidieregeling jonggehandicapten met ernstige scholingsbelemmeringen die zijn aangewezen op onderwijs op niveau van MBO-onderwijs in een omgeving waarin met de belemmeringen rekening wordt gehouden. Op grond van de subsidieregeling kunnen scholingsinstellingen die voldoen aan de kwaliteitseisen subsidie krijgen voor de scholing en re-integratie in arbeid van de cursisten. Vóór 2006 werd de scholingsactiviteiten gefinancierd door middel van een basisfinanciering aan door de minister van SZW aangewezen scholingsinstellingen, de zogenoemde REA-scholingsinstituten. Cursisten kunnen worden voorgedragen door reguliere scholingsinstellingen, re-integratiebedrijven, en de scholingsinstellingen die subsidie hebben gekregen op grond van de nieuwe subsidieregeling. Het UWV bepaalt welke cursisten in aanmerking komen voor de opleiding.

OCW- Activiteiten onderwijs-arbeid gehandicapten in het hoger onderwijs (HBO en WO)

Algemene uitgangspunten voor beleid.

Instellingen voor hoger onderwijs hebben zelf de verantwoordelijkheid om hun studenten met een functiebeperking de nodige mogelijkheden op onderwijskundig terrein en ondersteuning te bieden om een opleiding met min of meer specifieke, landelijk vastgestelde eindtermen/ beroepskwalificaties af te ronden. Studenten moeten dus voor onderwijskundige aanpassingen en ondersteuning bij het verkrijgen daarvan in beginsel bij hun eigen instelling terecht kunnen (eerstelijns ondersteuning). Tijdelijk worden instellingen in de gelegenheid gesteld om zich met behulp van extra middelen daartoe beter uit te rusten.

Verder wordt de positie van de student binnen de instelling - om invloed te kunnen uitoefenen op het instellingsbeleid ten aanzien van extra voorzieningen - zoveel mogelijk versterkt.

Activiteiten

Er zijn drie producten in projecten ontwikkeld, die direct te maken hebben met de voorbereiding van hoger-onderwijs-studenten met een functiebeperking op de arbeidsmarkt. De directe of indirecte doelgroep voor die hiernavolgende projecten zijn alle (aspirant-)studenten met een functiebeperking in het hoger onderwijs.

Beroepentest

Ten behoeve van een betere beroepskeuze voor leerlingen/studenten met een functiebeperking c.q. keuze van de opleiding in het hoger onderwijs die daartoe leidt, heeft het Expertisecentrum Handicap+Studie een digitale studie- en beroepskeuzetest ontwikkeld die voor en via studiebegeleiders in het hoger onderwijs en decanen in het voorgezet onderwijs gratis toegankelijk is. De test is gemaakt door Icares/Tilburg.

Sollicitatietraining

Ten behoeve van de sollicitatie-trainingen die veel hoger-onderwijs-instellingen aanbieden heeft het Expertisecentrum Handicap+Studie een speciale training ontwikkeld die door die instellingen kan worden aangeboden aan studenten met een functiebeperking (die kan worden gevolgd naast een gewone training). De ontwikkelde training heeft geleid tot een handboek dat gebruikt kan worden om eigen trainingen te ontwikkelen. De sollicitatie-trainingen worden ook ingezet ter voorbereiding op het verwerven van een stageplek.

Stagewijzer

Hier gaat het om:

- een bundel informatie en tips voor studenten met een functiebeperking om een stage te vinden en te behouden;
- een scholingsmodule voor stagebegeleiders in het hoger onderwijs;
- een model voor een workshop voor studenten over stagelopen die door HO-instellingen of anderen kan worden aangeboden.

Voorbereiding op een goede arbeidsmarktpositie in brede betekenis:

Instellingen voor hoger onderwijs hebben in de afgelopen jaren extra subsidie gekregen om de voorwaarden te scheppen voor het aanbieden van de noodzakelijke (onderwijskundige en organisatorische) aanpassingen in hun onderwijs voor de studenten met een functiebeperking, opdat zij de opleiding met een optimale kans op succes kunnen afronden.

Investing

Zowel direct (subsidies aan de ho-instellingen) als indirect (subsidie aan het Expertisecentrum Handicap + Studie) wordt geïnvesteerd in ondersteunende activiteiten voor studenten en instellingen. In de jaren 2002- 2009 is hier in totaal ruim € 13 mln. mee gemoeid. De bovengenoemde onder 1. genoemde activiteiten maken daar onderdeel van uit voor een bedrag van ruim € 110.000.

SZW - Activiteiten onderwijs-arbeid gehandicapten in het hoger onderwijs (HBO en WO)

Het UWV is bevoegd om individuele materiële voorzieningen te verstrekken voor studenten met een handicap in het hoger onderwijs. Dit kan inhouden de verstrekking van materiële hulpmiddelen of doventolk op school/universiteit of vervoer en naar school/universiteit. Deze bevoegdheid is gebaseerd op de Wet invoering en financiering van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (voorheen op de Wet (re)integratie arbeidsgehandicapten, Wet REA).

SZW - activiteiten na het initiële onderwijs algemeen

Wajonguitkering

Het UWV verzorgt Wajonguitkering (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) voor personen die ten minste 18 jaar zijn en vóór hun 17e jaar arbeidsongeschikt zijn geworden. De jongere kan aangifte van arbeidsongeschiktheid doen zodra hij 17 jaar en 3 maanden is en een aanvraag indienen uiterlijk 3 maanden vóór zijn 18e jaar.

De uitkering kan ook ingaan indien de jongere nog tijdens zijn studie, maar na het 17e jaar arbeidsongeschikt is geworden. De uitkering wordt dan aangevraagd uiterlijk negen maanden na intreden van de arbeidsongeschiktheid en gaat dan in één jaar na de datum intreden van de arbeidsongeschiktheid.

De uitkering bedraagt 70% van de grondslag, ofwel 70% van het voor de betrokkene geldende wettelijke minimumloon. De uitkering kan ingaan ook terwijl de jongere nog initieel onderwijs volgt. Het UWV heeft verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen in dienst ten behoeve van de claimbeoordeling voor de Wajong.

Netwerk arbeidsdeskundige jonggehandicapte

De arbeidsdeskundige jonggehandicapte (ADJ) participeert tevens in netwerken met scholen en met andere betrokken partijen (bijvoorbeeld MEE, CWI). In die netwerken worden leerlingen al in een vroeg stadium besproken. Conclusies kunnen worden getrokken over de mogelijke aanspraak op uitkering en de mogelijke ondersteuning bij toeleiding naar arbeid en de inzet van instrumenten na werkaanvaarding. Het UWV kan via deze netwerken adviseren over de te volgen weg naar arbeid en de instrumenten die daarbij kunnen worden verleend. Deze advisering is van toepassing op jongeren tot 18 jaar, en jongeren vanaf 18 jaar met een Wajonguitkering.

Voor zover de school niet deelneemt aan een netwerk met het UWV, kan op incidentele basis overleg plaatsvinden tussen de school en het UWV en kan het UWV over een jongere met een handicap of met Wajonguitkering, de school en de jongere adviseren.

UWV ondersteuning bij arbeidstoeleiding en werkaanvaarding

Het UWV is verantwoordelijk voor de ondersteuning bij het verkrijgen van arbeid van jongeren met een handicap tot 18 jaar en van jongeren vanaf 18 jaar met een Wajonguitkering.

Het UWV heeft hiervoor verschillende instrumenten:

Re-integratietraject gericht op verkrijgen van werk

Voor de jongere die na de school geen betaalde arbeid heeft, kan het UWV ondersteuning bieden bij het verkrijgen van arbeid. Dit kan door ondersteuning en advisering door de arbeidsdeskundige jonggehandicapte. Deze kan ter versterking van de kansen en voor het vinden van werk specifieke re-integratie-producten inkopen (bijvoorbeeld jobhunting) of een volledig re-integratietraject. Dit re-integratietraject kan een traject zijn bij een re-integratiebedrijf waarvoor het UWV een contract heeft gesloten op basis van aanbesteding. Het re-integratietraject bij een re-integratiebedrijf kan ook worden ingezet op basis van een individuele re-integratieovereenkomst (IRO), waarvoor de jongere samen met een door hem gekozen re-integratiebedrijf een plan heeft opgesteld.

Instrumenten ten behoeve van werkgevers en werknemers bij/na plaatsing in arbeid

- Proefplaatsing (indien Wajonguitkering): de jongere kan met behoud van de Wajonguitkering gedurende drie maanden onbetaalde arbeid verrichten zonder enig gevolg voor de uitkering. Van de werkgever wordt verwacht dat hij de werknemer na een geslaagde proef een dienstverband aanbiedt
- No-riskpolis: tegemoetkoming in kosten van ziekteverzuim
 - Voor de jongere die een Wajonguitkering heeft of heeft gehad is deze permanent: de werkgever krijgt door ziekengeld van het UWV compensatie voor zijn loondoorbetaling bij ziekte van de werknemer.
 - Voor de jongere die bij het volgen van onderwijs belemmeringen heeft ondervonden en die binnen vijf jaar na afronding van de opleiding werk aanvaardt: de werkgever krijgt door ziekengeld van het UWV compensatie voor zijn loondoorbetaling bij ziekte van de werknemer binnen vijf jaar na indiensttreding. De werknemer kan een verklaring vragen bij het UWV vóór of na werkaanvaarding, bij voorkeur aansluitend aan afronding van opleiding en vóór de werkaanvaarding.
- Premiekorting: de werkgever heeft recht op korting op de te betalen premie voor de WAO/WIA en de WW gedurende de eerste drie jaar na in dienst nemen van een jongere met Wajonguitkering, danwel een jongere die bij het volgen van onderwijs belemmeringen heeft ondervonden en die binnen vijf jaar na afronding van de opleiding werk aanvaardt. De premiekorting wordt verstrekt door de belastingdienst op aangifte van de werkgever bij de loonheffing. De premiekorting bedraagt € 3.402 bij een loon van ten minste 50% van het wettelijke minimumloon (WML) en € 1.814 bij een loon van minder dan 50% van het WML.
- Jobcoach (begeleiding bij werken): het UWV kan een begeleider ter beschikking stellen voor een jongere die daarop is aangewezen bij het inwerken en in de gewone werkzaamheden. De omvang van de begeleiding wordt bepaald op basis van een indicatiestelling door het UWV overeenkomstig het protocol jobcoach en bedraagt in het eerste jaar ten hoogste 15% van het aantal werkuren.
- Werkvoorzieningen: indien noodzakelijk in verband met de handicap van de werknemer kan het UWV tegemoetkoming verlenen aan een werkgever ten behoeve van aanpassing van de arbeidsplaats van de werknemer. Het gaat dan om aanpassingen op de arbeidsplaats of in het bedrijf. Materiële voorzieningen die niet aan het bedrijf verbonden zijn, maar meeneembaar zijn, kunnen aan de werknemer worden verstrekt. Dit kan ook bij ondersteuning door een doventolk, een voorleeshulp of ondersteuner voor motorisch gehandicapte. Daarnaast kan het UWV aan de werknemer een voorziening nodig voor het vervoer naar en op het werk verstrekken.
- Loondispensatie: voor een jongere met een handicap tot 18 jaar of een jongere vanaf 18 jaar met Wajonguitkering die aantoonbaar onder het wettelijke minimumloon presteert, kan het UWV de werkgever loondispensatie verlenen. Daarmee krijgt de werkgever toestemming om minder dan het wettelijke minimumloon te betalen. Beslissingen worden afgegeven voor een periode van ten hoogste 5 jaar. Verlenging is mogelijk.
- Aanvulling van het loon tot maximaal 120% van het wettelijke minimumloon: voor de Wajonguitkeringsgerechtigde die werkt in een dienstbetrekking ten behoeve waarvan loondispensatie en een job-coach is toegekend. Aanvulling is ook mogelijk indien in plaats van door een job-coach, begeleiding wordt gegeven door de school. Wanneer de begeleiding is afgelopen kan de aanvulling worden voortgezet zolang de Wajongerechtigde in dezelfde dienstbetrekking werkzaam blijft.

Projecten met Verburggelden UWV

Het UWV (co-)financiert een groot aantal projecten die tot doel hebben de re-integratie in arbeid op de reguliere arbeidsmarkt van jongeren met een handicap te bevorderen.

De middelen voor deze projecten zijn afkomstig van een amendement Verburg op de begroting SZW ten behoeve van de Wajong. De belangrijkste gegevens over de projecten worden bekendgemaakt op de website: www.vanwajongnaarwerk.nl. De projecten hebben ondermeer betrekking op schoolverlaters/studenten van het voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, HBO en WO.

Uit hetzelfde fonds financiert het UWV de opstartfase van een kenniscentrum met de naam Crossover. Medio 2007 is o.a. een website beschikbaar met allerlei informatie over jongeren met een handicap en arbeid.

Gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor ondersteuning van jongeren vanaf 18 jaar zonder Wajonguitkering. De gemeente kan op basis van de Wet werk en bijstand (WWB) naar behoefte middelen en instrumenten inzetten voor een traject naar betaalde arbeid, en voor plaatsing in werk.

De instrumenten van het UWV en de belastingdienst (no-riskpolis en premiekorting) na werkaanvaarding zijn ook van toepassing op jongeren waarvoor de gemeenten verantwoordelijk zijn voor re-integratie indien zij voldoen aan de voorwaarden die genoemd zijn bij die instrumenten. Zij moeten in verband met ziekte of gebrek een belemmering ondervinden of hebben ondervonden bij het volgen van onderwijs en binnen vijf jaar na afronding van dat onderwijs arbeid in dienstbetrekking zijn gaan verrichten.

Centrum voor werk en inkomen

Jongeren met een handicap kunnen net als jongeren zonder handicap gebruik maken van de diensten van het CWI. Zij kunnen zich dus inschrijven als werkzoekende bij het CWI en advies krijgen over de mogelijkheden die het CWI heeft om hen te ondersteunen bij het vinden van werk. Zij kunnen dus ook als werkzoekende in aanmerking komen voor verwijzing naar een werkgever en kunnen zoeken naar scholingsmogelijkheden en vacatures bij werkgevers. Ook kunnen zij gebruik maken van de diverse testen die het CWI beschikbaar heeft op de site www.werk.nl en ook bij de competentietestcentra.

Wet sociale werkvoorziening: Centrum voor werk en inkomen en gemeente

Het CWI (Centrum voor werk en inkomen) kan op verzoek van de jongere een indicatie stellen voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Op basis van deze indicatie kan de jongere worden toegelaten tot de wachtlijst voor de Wsw.

De gemeente is verantwoordelijk voor plaatsing van de jongere met een Wsw-indicatie in arbeid onder aangepaste omstandigheden. Afhankelijk van de indicatie kan dit zijn arbeid in dienst van een Wsw-bedrijf, of arbeid bij een reguliere werkgever met subsidie voor begeleiding en overige kosten van plaatsing.

Onafhankelijk arbeidsadviseur

De jongere kan over de mogelijkheden tot ondersteuning bij het vinden van werk onafhankelijk advies inwinnen bij de "arbeidsadviseur". De arbeidsadviseur heeft doorgaans kantoor op een vestiging van het CWI of in een bedrijfsverzamelgebouw. De adressen zijn te vinden via de websites www.Landelijkecliëntenraad.nl of www.onafhankelijkarbeidsadviseur.nl.

Voorlichting

Voorlichting Algemeen

www.ocw.nl

www.szw.nl

www.uwv.nl

www.wajongwegwijzer.nl

www.vanwajongnaarwerk.nl

www.bpv.nl

www.wajongcafe.nl

www.mee.nl

www.langsdelevenslijn.nl

Hulp bij werk

www.uwv.nl

www.werk.nl

www.onafhankelijkarbeidsadviseur.nl

www.blikopwerk.nl

Ervaringsverhalen, beeldvorming

www.wajongcafe.nl

www.vanwajongnaarwerk.nl

**Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid**

Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Vormgeving en productie
Directie Facilitaire Zaken